

REFERAT Økonomiudvalget 2018-2021 d. 03-02-2021

Mødedato Onsdag d. 03. februar 2021 kl. 16:30

Mødested Ekstraordinært møde

Indholdsfortegnelse

Dispensation for visse af Affaldsbekendtgørelsens krav til kommunale indsamlingsordninger.....	3
--	---

Punkt 1: Dispensation for visse af Affaldsbekendtgørelsens krav til kommunale indsamlingsordninger

07.00.01-G01-1-21

Resume

Ny affaldsbekendtgørelse, som blev offentliggjort den 24. december 2020, slår fast, at landets kommuner senest den 1. juli 2021 skal have etableret en indsamlingsordning for husholdningsaffaldet med kildesortering af 10 affaldsfraktioner, for tekstil dog først pr. 1. januar 2022.

Odense Byråd vedtog i juni 2018 en ny indsamlingsordning for husholdningsaffaldet i Odense, hvor 7 affaldsfraktioner (kildesorteret) indsamles ved husstanden. Samtidig blev det besluttet, at muligheden for at supplere indsamlingsordningen med maskinel eftersortering af restaffaldet skulle afsøges i et fælles fynsk projekt.

Det fynske samarbejde, som står bag afdækningen af muligheden for et fælles fynsk eftersorteringsanlæg, er positivt indstillet over for at forfølge denne mulighed. Den nye affaldsbekendtgørelse kræver, at Miljøstyrelsen godkender en konkret undtagelse i medfør af § 44, hvis der skal ske en fravigelse fra kravet om kildesortering (erstattet af maskinel eftersortering).

Affaldsbekendtgørelsens § 28 indeholder en dispensationsadgang, som giver mulighed for at søge om udsættelse fra kravet til indsamling af 9 affaldsfraktioner (ikke tekstiler) frem til udgangen af 2022. Fristen for indgivelse af dispensationsansøgning er inden den 1. marts 2021.

Idet tidsperspektivet for ansøgningsprocessen for en undtagelse efter § 44 ikke kendes, og Odense Kommune ikke vil kunne nå at implementere en ny indsamlingsordning til supplement af den eksisterende inden den 1. juli i år, er det nødvendigt for Odense Kommune også at ansøge om en dispensation efter § 28.

Effekt

En klima- og miljøvenlig storby

Odensemålet om en klima- og miljøvenlig storby understøttes af en mere effektiv indsamlingsordning for Odense, da det er med til at øge genanvendelsen af husholdningsaffaldet, hvilket kan ske ved etablering af øget kildesortering ved husstanden og i særdeleshed med teknologi til at understøtte udsorteringen af de genanvendelige affaldsfraktioner.

INDSTILLING

By- og Kulturforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender:

1. Odense Kommune ansøger i henhold til affaldsbekendtgørelsens § 28 Miljøstyrelsen om dispensation fra affaldsbekendtgørelsens krav om etablering af indsamlingsordning for særskilt indsamling af plast og drikkevarekartoner pr. 1. juli 2021.
2. Odense Kommune indgiver sammen med de øvrige fynske kommuner ansøgning efter affaldsbekendtgørelsens § 44 med anmodning om undtagelse fra særskilt indsamling på baggrund af ny teknologiudvikling.

By- og Kulturforvaltningen foreslår, at indstillingspunkt 2 præciseres, således at den samlede indstilling får følgende ordlyd:

By- og Kulturforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender:

1. Odense Kommune ansøger i henhold til affaldsbekendtgørelsens § 28 Miljøstyrelsen om dispensation fra affaldsbekendtgørelsens krav om etablering af indsamlingsordning for særskilt indsamling af plast og drikkevarekartoner pr. 1. juli 2021.
2. Odense Kommune vil sammen med de øvrige fynske kommuner fortsætte afsøgningen af mulighederne for et fælles udbud af eftersortering af restaffald med henblik på at ansøge om undtagelse fra særskilt indsamling af udvalgte fraktioner i medfør af affaldsbekendtgørelsens § 44.

By- og Kulturudvalget anbefaler By- og Kulturforvaltningens korrigerede indstilling.

Borgmesterforvaltningen har ingen bemærkninger.

Beslutning

Økonomiudvalget anbefaler By- og Kulturudvalgets indstilling.

Rådmand Susanne Crawley Larsen undlader at stemme i forhold til de dele, der handler om dispensation fra kravet om kildesortering.

Sagsfremstilling

Odense Byråd vedtog i juni 2018 en ny indsamlingsordning for husholdningsaffaldet i Odense, hvor 7 affaldsfraktioner (kildesorteret) indsamles ved husstanden. Samtidig blev det besluttet, at muligheden for at supplere indsamlingsordningen med maskinel eftersortering af restaffaldet, hvori bl.a. plast, drikkevarekartoner mv. er iblandet, skulle afsøges i et fælles fynsk projekt (ProCES-Fyn). Derved vil der kunne ske en udsortering af de sidste 3 krævede affaldsfraktioner.

Odenses indsamlingsordning er i efteråret 2020 færdigetableret efter en udrulningsproces med opstart i oktober 2019, hvorfor samtlige husstande i Odense nu har fået to nye affaldsspande med hver to rum, hvor ordningen håndterer følgende affaldsfraktioner: Madaffald, restaffald, pap, papir, glas, metal og farligt affald (i rød kasse).

Regeringen indgik den 16. juni 2020: "Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi", som foreskriver indsamling af følgende 10 affaldsfraktioner (kildesorteret): Madaffald, restaffald, pap, papir, glas, metal, farligt affald, plast, drikke- og madkartoner samt tekstiler, som senest skal indsamles pr. 1. juli 2021 (tekstiler dog først fra 2022). Samme klimaplan nævnte muligheden for undtagelse fra kildesorteringskravet, såfremt teknologiske løsninger kan erstatte kildesortering på en tilsvarende miljømæssig god måde.

Miljøstyrelsen har den 24. december 2020 offentliggjort en ny affaldsbekendtgørelse, som fastslår, at kommunerne senest den 1. juli 2021 skal have etableret kildesortering af 10 affaldsfraktioner, dog for tekstil først pr. 1. januar 2022.

I affaldsbekendtgørelsens § 28 er der indsat en dispensationsadgang fra fristen den 1. juli 2021 til at have en indsamlingsordning med kildesortering af de 9 fraktioner på plads frem til udgangen af 2022. En indsamlingsordning for tekstiler skal være på plads inden den 1. januar 2022, og der kan ikke dispenseres fra denne frist i § 28. Ansøgningsfristen for en dispensationsansøgning er sat til den 1. marts 2021. Bekendtgørelsens § 44 giver desuden mulighed for, at "kommunalbestyrelsen på baggrund af ny teknologiudvikling kan anmode Miljøstyrelsen om yderligere undtagelsesmuligheder fra særskilt indsamling".

Inddragelsen af Borgmesterforum Fyn

Styregruppen for ProCES-Fyn, der skal afdække mulighederne for et fælles fynsk eftersorteringsanlæg, har præsenteret Borgmesterforum for en række mulige scenarier for implementering af et eftersorteringsanlæg for rest-, mad- og drikkekarton-, plast- og tekstilaffald i stedet for særskilt affaldsindsamling.

Med den nyligt udsendte affaldsbekendtgørelse er der udstukket tidsfrister for eventuelle dispensationsansøgninger, som fordrer hurtige afklaringer af, hvorvidt de fynske kommuner søger dispensationer efter § 28, og hvorvidt der fortsat er opbakning til at forfølge muligheden for et fynsk eftersorteringsanlæg, og søge en undtagelsesbestemmelse efter § 44.

Styregruppen for ProCES-Fyn har på Borgmesterforum møde den 21. januar 2021 fremlagt forskellige scenarier for håndteringen af det statslige krav om indsamling af de 10 affaldsfraktioner, særligt set i lyset af det pågående arbejde med afdækning af muligheden for et fynsk eftersorteringsanlæg.

Borgmestrene anbefalede følgende på mødet:

1. ProCES-Fyn arbejder videre med planerne for et eftersorteringsanlæg og på sigt den nødvendige udbudsproces.
2. ProCES-Fyn forbereder ansøgning om en undtagelse i medfør af § 44 i affaldsbekendtgørelsen med henblik på at kunne etablere et eftersorteringsanlæg for fraktionerne restaffald, plastaffald, tekstilaffald og mad- og drikkekartoner.
3. Hver enkelt kommune søger om nødvendig fristudsættelse for 1. juli 2021 vedrørende indsamling af de 10 fraktioner (§ 28) og forbereder midlertidig husstandsnaer indsamling med poser for plastaffald, tekstilaffald og mad- og drikkekartoner.

Energistyrelsen har meddelt, at et eftersorteringsanlæg ikke kan være kommunalt ejet og derfor vil være omfattet af en udbudspligt.

På Borgmesterforum blev det endvidere oplyst, at Kommunernes Landsforening den 21. januar 2021 sender brev til miljøministeren med henblik på at få ændret de om end meget stramme tidsfrister i § 28 for dels ansøgning om dispensation inden den 1. marts 2021 og dels implementering af indsamling af 10 affaldsfraktioner fra den 1. juli 2021, hvilket de færreste kommuner kan leve op til.

§ 28-dispensation

Odense Kommune kan ikke opfylde kravet om implementering af en indsamlingsordning for 10 affaldsfraktioner pr. 1. juli 2021, hvorfor en dispensationsansøgning er nødvendig for at være lovmedholdelig.

Dispensationsbestemmelsen giver mulighed for inden den 1. marts 2021 at ansøge om dispensation til at fravige kravet om kildesortering af de 9 fraktioner (tekstiler undtaget) for en given periode, maks. frem til udgangen af 2022.

Miljøstyrelsen har uddybet forståelsen af § 28 med en vejledende udtalelse, som foreskriver, at ansøgningsfristen er ufravigelig, og kræver dokumentation for, at kommunen er så langt i sine beslutninger omkring en ny ordning for 9 fraktioner, at man kan fremlægge udbudsmateriale eller lignende.

Efter flere telefoniske kontakter til Miljøstyrelsen står det klart, at formkravet for en § 28-dispensation fordrer en så konkret ansøgning som mulig, der som minimum skal indeholde en proces- og tidsplan for etablering af henteordninger for de 9 fraktioner inden udgangen af 2022, samt i øvrigt forholde sig de opstillede krav i den vejledende udtalelse. Opfyldes dokumentationskravene ikke, kan dispensationsansøgningen afvises, og kommunen skal have en løsning klar den 1. juli 2021.

Forvaltningen og Odense Renovation er i gang med at vurdere mulige løsninger som supplement til den allerede etablerede indsamlingsordning i Odense med to affaldsbeholdere. Det er vurderingen, at den nye affaldsbekendtgørelse vil kræve levering af endnu en affaldsbeholder til samtlige husstande, således at de sidste 3 affaldsfraktioner (plast, drikkevarekartoner og tekstiler) vil kunne blive indsamlet.

Nævnte 3 affaldsfraktioner var tiltænkt udsorteret af restaffaldet af et eftersorteringsanlæg, hvad lovgivningen, som ovenfor nævnt, ikke giver mulighed for.

De fynske og øvrige danske kommuner har i dag forskellige indsamlingsordninger og derfor også forskellige behov for type af dispensationsansøgninger. Grundet forskellen i kommunernes nuværende ordning er behovet for supplement eller helt nye indsamlingsordninger varierende landet over. Visse fynske kommuner vil, som det også fremgår af Borgmesterforums anbefaling, ansøge om etablering af indsamlingsordninger af mere midlertidig karakter med fx indsamling i sække. Dette med baggrund i karakteren af deres nuværende ordning, men også med henblik på ikke at risikere for store strandede investeringer i spande ved en mulig senere etablering af et eftersorteringsanlæg. Andre fynske kommuner planlægger supplement med spande, da deres forhold tilsiger dette.

Hvad gør Odense?

Forvaltningen og Odense Renovation anbefaler og arbejder for, at Odenses nuværende indsamlingsordning med to spande suppleres med en ekstra spand, og ser ikke en midlertidig løsning med sække som en hensigtsmæssig løsning for Odense. Dette begrundes med kommunens størrelse og særligt dens karakter med mange etageejendomme og tæt byggeri, hvor en sækkeløsning med et ukendt tidsperspektiv hverken vurderes æstetisk eller driftsmæssigt god.

Forvaltningen og Odense Renovation vurderer, at en robust, driftssikker og ensartet spandeløsning, som højner benyttelsesgraden, og som samtidig giver et højere serviceniveau for borgerne, skal prioriteres højere end en ren økonomisk tilgang. Også henset til, at prisforskellen mellem de to løsninger ikke er betydelig, hvor en ekstra spand vurderes at give en årlig merpris på ca. kr. 200 pr. husstand mod ca. kr. 140 pr. år for en sækkeløsning.

Såfremt eftersorteringsanlægget bliver en realitet inden for en kortere periode, vil der være risiko for, at man ikke får fuldt afskrevet spande og biler. Men disse udgifter vurderes som begrænsede, og sammenholdt med den bedre service og driftssikkerhed, en spandeløsning giver i en overgangsperiode, så vurderes dette som det rette valg for Odense. Med en fuld spandeløsning vil grundlaget for en varig indsamlingsordning for Odense være på plads, og dermed mindskes samtidig usikkerheden omkring udfaldet af eftersorteringsanlæggets mulige realisering.

Med en indgivelse af dispensationsansøgning inden den 1. marts 2021 er det forvaltningens forventning, at Odense Renovation vil kunne opstarte implementering af en ekstra affaldsspand primo 2022, og at ordningen med plast og drikkevarekartoner vil kunne være på plads i hele byen i sommeren 2022 og tekstiler inden den 1. januar 2022. Dette selvfølgelig med forbehold for en vellykket udbudsproces og særligt markedets mulighed for at kunne levere spande og skraldebiler.

Ovenstående betyder samtidig, at der snarest vil blive igangsat en proces med henblik på ændring af kommunens affaldsregulativ for husholdningsaffald, således at affaldsregulativet er i overensstemmelse med kommunens kommende indsamlingsordning med 10 affaldsfraktioner, når denne bliver implementeret i kommunen.

§ 44-undtagelse

Undtagelsesbestemmelsen i § 44 åbner mulighed for at fravige det generelle krav om kildesortering i 10 fraktioner, altså vil kunne åbne muligheden for realisering af et eftersorteringsanlæg, som kan udsortere plast, drikkevarekartoner, tekstiler mv. fra restaffaldet. Dermed vil grundlaget for en fremtidig odenseansk/fynsk indsamlingsordning i to affaldsbeholdere være til stede.

Konklusionen fra ProCES-Fyns arbejde er, at man med et eftersorteringsanlæg til en lavere pris vil kunne opnå en højere genanvendelsesprocent end en kildesorteringsordning, som affaldsbekendtgørelsen p.t. foreskriver. Projektets vurdering er, at merprisen for et eftersorteringsanlæg vil være ca. 10 kr. pr. husstand mod ca. 200 kr. pr. husstand med kildesortering.

På baggrund af ProCES-Fyns konklusioner og Borgmesterforums anbefaling er det også forvaltningens anbefaling, at muligheden for eftersortering og dermed den krævede ansøgning om en undtagelsesbestemmelse efter § 44 bør forfølges, hvorfor en godkendelse hertil indstilles til godkendelse. Dermed sendes der også et signal om, at Odense Kommune fortsat prioriterer det fynske samarbejde på affaldsområdet.

Det skal afslutningsvis bemærkes, at en forpligtende beslutning om, hvorvidt de kommunale indsamlingsordninger på Fyn skal understøttes af et eftersorteringsanlæg, først vil komme, hvis og når Miljøstyrelsen samt miljøministeren har godkendt en implementering af den nødvendige undtagelsesbestemmelse i affaldsbekendtgørelsen. Tidsperspektivet for denne proces kendes ikke på nuværende tidspunkt. Efterfølgende skal der en udbudsproces til, hvor en privat aktør skal findes, som efterfølgende skal opføre anlægget, en proces, som vurderes at kunne tage minimum 3 år.

Økonomi

Udgifter til kommunens indsamlingsordning for husholdningsaffaldet afholdes over renovationstaksten og har derfor ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.